

B9-0425/2022

3.10.2022

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį

dėl Mahsos Amini mirties ir represijų prieš protestuotojus moterų teisių klausimais Irane
(2022/2849(RSP))

**Marco Campomenosi, Marco Zanni, Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi,
Silvia Sardone, Jaak Madison, Harald Vilimsky, Joachim Kuhs, Bernhard
Zimniok**
ID frakcijos vardu

Europos Parlamento rezoliucija dėl Mahsos Amini mirties ir represijų prieš protestuotojus moterų teisių klausimais Irane (2022/2849(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Irano,
 - atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į 1966 m. Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą, kurio šalis yra Iranas,
 - atsižvelgdamas į 1985 m. JT konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą,
 - atsižvelgdamas į 1989 m. JT vaiko teisių konvenciją,
 - atsižvelgdamas į Irano Konstituciją ir visų pirma jos apsaugos nuo kankinimo ir savavališko sulaikymo garantijas,
 - atsižvelgdamas į naujausią JT specialiojo pranešėjo pranešimą apie žmogaus teisių padėtį Irano Islamo Respublikoje,
 - atsižvelgdamas į organizacijos „Open Doors“ paskelbtą 2022 m. Pasaulio stebėjimo sąrašo ataskaitą,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi Mahsa Amini, iš Kurdistano provincijos Sakezo miesto kilusi 22 metų Irano kurdė, mirė po to, kai buvo suimta Teherano dorovės policijos, t. y. specialaus padalinio, atsakingo už viešą musulmonišką hidžabo dėvėjimo taisyklių įgyvendinimą, ir 2022 m. rugsėjo 16 d. paniro į komą; kadangi ji buvo suimta dėl to, kad jos hidžabas neatitiko vyriausybės nustatytų privalomų hidžabo standartų; kadangi policija tvirtino, kad ji mirė dėl širdies nepakankamumo, įvardydama jos mirtį kaip „nelaimingą“ atsitikimą; kadangi papildomi įrodymai byloja apie tai, kad ji patyrė mirtinus smūgius;
- B. kadangi moterų spauda yra neginčijamai būdinga islamui; kadangi nuo ankstyvųjų Islamo Respublikos gyvavimo dienų moterų teisės Irane yra ribojamos ir joms primesti įvairūs įstatymai, įskaitant privalomą reikalavimą dėvėti šydą;
- C. kadangi pagal įstatymą dėl privalomo šydo dėvėjimo ir kaltinimą dėl „netinkamo šydo dėvėjimo“ Irano moterys neturi pačių pagrindinių teisių į laisvę, o dėl joms taikomų represinių įstatymų nesilaikymo jos yra persekiojamos, suimamos, uždaromos į kalėjimą, kankinamos, plakamos ar net nužudomos;
- D. kadangi šis įvykis išryškino moterų spaudą Irane ir išprovokavo protestus prieš įstatymus dėl hidžabo dėvėjimo ir režimo taikomus griežtus Irano žmonių pagrindinių

teisių suvaržymus;

- E. kadangi Mahsos Amini mirtis paskatino pirmą didelio masto opozicijos demonstraciją Irano gatvėse nuo 2019 m., kai valdžia numalšino protestus dėl degalų kainų, per kuriuos žuvo 1 500 asmenų;
- F. kadangi daugelis moterų, siekdamos parodyti savo paramą, išėjo į gatves, drąsiai priešindamosi policijos pareigūnams, ir nusiėmė savo hidžabus, o daugeliu atvejų net juos degino, ir kadangi daugelis moterų taip pat viešai nusikirpo savo plaukus;
- G. kadangi protestai išplito į daugiau kaip 162 miestus visose provincijose, kurių yra 31; kadangi per pastarąsias dvi savaites represinės valstybės pajėgos nužudė daugiau kaip 240 (2022 m. rugsėjo 28 d. duomenimis) taikingų protestuotojų, kurie reikalavo pokyčių, kad galėtų įgyti savo demokratines teises, ir suėmė daugiau kaip 12 000 žmonių;
- H. kadangi daugelyje pasaulio dalių buvo parodytas solidarumas, be kita ko, ir Afganistane, kur 25 moterys protestavo priešais Irano ambasadą, skanduodamos Irano demonstrantų šūki „Moterys, gyvybė, laisvė!“, kol Talibano pajėgos jas išvaikė, į orą šaudydamos koviniais šoviniais;
- I. kadangi Irano saugumo pajėgos ir toliau persekioja demonstrantus, prieštaraujančius konservatyviam moterų aprangos kodui šalyje; kadangi per pastarąją protestuotojų malšinimo akciją Irano pajėgos tariamai nužudė Hadisą Najafi, 20 metų iranietę, kurios vaizdo įrašas, rodantis, kaip ji susiriša skraiste neuždengtus plaukus ir drąsiai žengia į protestuotojų minios vidurį, išplito po visą internetą; kadangi, kaip pranešama, jai buvo šauta į pilvą, kaklą, širdį ir ranką;
- J. kadangi Irako Kurdistano regione žuvo 13 asmenų, kai Iranas paleido raketas ir ginkluotus bepiločius orlaivius į taikinius, kuriuos tvirtino esant Irano kurdų opozicijos grupių, kaltinamų už jų vaidmenį demonstracijose dėl Mahsos Amini mirties, bazėmis; kadangi šis pretekstas yra neteisingas ir juo siūlomas klaidinantis įvykių eigos aiškinimas;
- K. kadangi Irano prezidentas ir dvasininkas Ebrahimas Raisi, kuris jau buvo vadinamosios mirties tyrimo komisijos Teherane narys 1988 m., buvo apkaltintas dėl daugybės politinių disidentų persekiojimo, sisteminės diskriminacijos ir nebaudžiamumo skatinimo, taip pat dėl savavališko ir neteisėto Irano piliečių (tarp kurių daug moterų ir net vaikų) nužudymo, praeityje ir dabar vykdamas nusikaltimus nesilaikant tarptautinės teisės;
- L. kadangi trikdydamas ir atjungdamas interneto ryšį didelėse Irano teritorijos dalyse režimas bando užkirsti kelią žinių apie protestus ir jų vaizdų perdavimui ir sklaidai, nuslėpti tikrą sukilimo mastą ir neleisti, kad būtų atskleista informacija apie protestuotojų žudynių ir jų malšinimo veiksmų mastą;
- M. kadangi dėl pokyčių Islamo Respublikos teisėkūros srityje teisė į minties, religijos ir tikėjimo laisvę tapo dar labiau suvaržyta; kadangi organizacijos „Open Doors“ sudarytame sąrašė Iranas užima devintą vietą iš 50 šalių, kuriose krikščionys yra labiausiai persekiojami; kadangi asmenims, kurie pakeitė tikėjimą iš islamo į

krikščionybę, kyla ypač didelė rizika būti persekiojamiems; kadangi buvo išreikštas susirūpinimas dėl baudžiamojo kodekso pakeitimų, pagal kuriuos dėl krikščioniškos žinios skleidimo galėtų būti vykdomas baudžiamasis persekiojimas;

- N. kadangi Iranas nepripažįsta dvigubos pilietybės ir dvigubą ES ir Irano pilietybę turintys asmenys ir toliau yra suimami, be to, jais dažnai naudojamosi siekiant įgyti svirtų tarpvalstybiniuose santykiuose; kadangi Irane yra savavališkai sulaikyta bent tuzinas ES piliečių, įskaitant Irano ir Prancūzijos pilietybę turinčią akademikę Faribą Adelkha, Irano ir Vokietijos pilietę Nahidą Taghavi ir Irano ir Švedijos pilietį dr. Ahmadrezą Djalali;
1. griežtai smerkia Mahsos Amini mirtį, ištikusią ją po to, kai ją suėmė dorovės policija; prašo, kad būtų atliktas nepriklausomas, skaidrus ir patikimas jos mirties tyrimas ir kad už jos mirtį atsakingi asmenys būtų patraukti atsakomybėn;
 2. reiškia susirūpinimą dėl moterų, kurių teisės yra ribojamos nuo ankstyvųjų Islamo Respublikos gyvavimo dienų, padėties Irane; taip pat reiškia susirūpinimą dėl priimtų ir taikomų įstatymų dėl privalomo šydo dėvėjimo;
 3. reiškia solidarumą su moterimis ir kitais protestuotojais, kurie išėjo į gatves ir drąsiai priešinosi policijos pareigūnams, reikalaudami, kad būtų gerbiamos jų demokratinės teisės; pabrėžia, kad šie drąsūs Irano moterų poelgiai turi visuotinę svarbą kovojant prieš priespaudą ir ginant moterų teises bei teisę į sąžinės, religijos ir aprangos pasirinkimo laisvę, o Irano vyriausybės vykdomos represijos reiškia šių teisių ir vienodo vyrų ir moterų orumo neigimą;
 4. griežtai smerkia žiaurias represijas prieš demonstrantus Irane ir ragina Irano režimą liautis vykdyti nuolatinį, sistemingą ir nepriimtą smurtą prieš savo piliečius bei nedelsiant paleisti neteislingai sulaikytus asmenis;
 5. labai apgailestauja dėl ES reakcijos ir nesugebėjimo įvertinti pagrindinių klausimų, susijusių su musulmonišku galvos apdangalu; pažymi, kad ES reakcija yra akivaizdus vaidmainystės pavyzdys, rodantis, kad ES apsimeta remianti Irano moterų kovą už emancipaciją, tačiau kartu skatina dėvėti musulmonišką galvos apdangalą ES viduje; apgailestauja dėl to, kad ES pateisina šią dviprasmišką poziciją, apsimesdama remianti laisvę ir toleranciją;
 6. primena, kad ES įvairiomis progomis skatino musulmoniško galvos apdangalo dėvėjimą finansavimu arba savo oficialia komunikacija, pavyzdžiui, švenčiant Europos jaunimo dieną, vykdamt kampaniją „Freedom in Hijab“ (liet. „Laisvė dėvėti hidžabą“), palaikant Komisijos partnerystės ryšius su islamistų asociacija FEMYSO arba per Europos novatoriško mokymo apdovanojimo, vaizduojančio šydą dėvinčią mergaitę, teikimo renginį; smerkia šiuos poelgius ir ragina Komisiją šiuo atžvilgiu peržiūrėti savo politiką bei nedelsiant liautis finansavus bet kokias asociacijas, įtariamąs sąsajomis su radikaliuoju islamu;
 7. smerkia Irano režimo sprendimą atjungti internetą ir pabrėžia, kaip svarbu Irano gyventojams turėti laisvą ir netrukdomą prieigą prie interneto;
 8. ragina valstybes nars taikyti Irano režimui spaudimą, siekiant priversti jį liautis engus

Irano gyventojus, ir nustoti remti terorizmą Europoje, pavyzdžiui, Irano diplomato Assadollaho Assadi, kuriam Belgijoje skirta 20 metų laisvės atėmimo bausmė už sąmokslą susprogdinti bombą, atveju, taip pat kitur pasaulyje;

9. ragina valstybes nares sustiprinti pastangas pagerinti Irane neteisingai sulaikytų dvigubą pilietybę turinčių ES valstybių narių piliečių padėtį;
10. dar kartą reiškia susirūpinimą dėl netinkamomis sąlygomis laikomų ir dažnai po nesažiningo teismo įkalintų politinių kalinių padėties; reiškia susirūpinimą dėl sistemingo ilgalaikio kalinimo vienutėje taikymo, savavališko suėmimo arba įkalinimo ir teisės į medicininį gydymą, lankymą ir atostogas nesuteikimo, pažeidžiant Irano tarptautinius įsipareigojimus;
11. apgailestauja dėl to, kad vienas ES diplomatas dalyvavo Irano prezidento Ebrahimo Raisi inauguracijos iškilmėse 2021 m. rugpjūčio mėn., nors daugelis Europos šalių šią ceremoniją boikotavo;
12. pabrėžia, kaip svarbu gerbti teisę į minties, religijos – įskaitant atsivertimą į kitą religiją – arba tikėjimo laisvę, kuri yra visuotinė žmogaus teisė; ragina valstybes nares remti krikščionių mažumas Irane;
13. ragina Europos Sąjungą tvirtai remti moterų ir merginų emancipaciją ir jų vienodo kaip ir vyrų orumo pripažinimą;
14. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui ir Irano Islamo Respublikos aukščiausiajam vadovui ir prezidentui.